

Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υπουργείο Υποδομών,
Μεταφορών και Δικτύων

Έκθεση Διαβούλευσης

ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ –
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/23/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 26ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2014 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ
ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ (ΕΕ L 94/1/28.3.2014)

Α. Ταυτότητα Διαβούλευσης

Επισπεύδων Φορέας	Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
Τίτλος	ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/23/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 26ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2014 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ (ΕΕ L 94/1/28.3.2014)
Χρόνος Έναρξης Διαβούλευσης	1 ^η Μαρτίου 2016
Χρόνος Λήξης	11 ^η Μαρτίου 2016
Δικτυακός Τόπος Ανάρτησης	http://www.opengov.gr/home/category/users/mindev
Κατηγορία	Διαβούλευση
Είδος Διαβούλευσης	Νομοσχέδιο
Πλήθος Άρθρων	73
Συντονιστές Διαβούλευσης	Αντώνης Δράκος - Λιακόπουλος, Σταύρος Ραπτόπουλος
Υπεύθυνος Διαχειριστής	Αντώνης Δράκος - Λιακόπουλος, Σταύρος Ραπτόπουλος
Υπεύθυνη Έγκρισης Σχολίων	Αντώνης Δράκος - Λιακόπουλος, Σταύρος Ραπτόπουλος
Ομάδα Επεξεργασίας Έκθεσης	Αντώνης Δράκος - Λιακόπουλος, Σταύρος Ραπτόπουλος
Πλήθος Σχολίων	37
Αριθμός Σχολιαστών	1

Β. Πλήθος σχολίων ανά Κεφάλαιο

Άρθρο	Τίτλος Άρθρου	Αριθμός Σχολίων
1	Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής	1
2	Ορισμοί	1
3	Αναθέτουσες Αρχές	0
4	Αναθέτοντες Φορείς	0
5	Δικαίωμα σύναψης Σύμβασης Παραχώρησης - Αρχή της ελεύθερης διαχείρισης από τις δημόσιες αρχές	1

6	Αρχές που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης	1
7	Ελευθερία καθορισμού υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος	0
8	Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των Συμβάσεων Παραχώρησης	1
9	Διατάξεις που ισχύουν σε Συμβάσεις Παραχώρησης με εκτιμώμενη αξία που υπολείπεται του χρηματικού ορίου του άρθρου Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε. παρ. 5	0
10	Εξαιρέσεις οι οποίες εφαρμόζονται σε Συμβάσεις Παραχώρησης που ανατίθενται από Αναθέτουσες Αρχές και Αναθέτοντες Φορείς	0
11	Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών	0
12	Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα του ύδατος	0
13	Συμβάσεις Παραχώρησης που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση	0
14	Συμβάσεις που ανατίθενται σε κοινοπραξία ή σε Αναθέτοντα Φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία	0
15	Κοινοποίηση πληροφοριών από Αναθέτοντες Φορείς	0
16	Αποκλεισμός δραστηριοτήτων που είναι άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό	0
17	Συμβάσεις Παραχώρησης μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα	1
18	Διάρκεια της Σύμβασης Παραχώρησης	0
19	Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες	0
20	Μικτές συμβάσεις	0
21	Μικτές συμβάσεις που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας	0
22	Συμβάσεις που καλύπτουν δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε. και άλλες δραστηριότητες	0
23	Συμβάσεις που καλύπτουν δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II και συγχρόνως άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας	0
24	Συμβάσεις Παραχώρησης κατ' αποκλειστικότητα	1
25	Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης	0
26	Δικαιούμενοι συμμετοχής - Οικονομικοί Φορείς	0
27	Ονοματολογίες	0
28	Εχεμύθεια	0
29	Κανόνες που εφαρμόζονται στην επικοινωνία	0
30	Γενικές Αρχές	1
31	Δημοσιεύσεις προκήρυξης Συμβάσεων Παραχώρησης	0
32	Γνωστοποιήσεις συναφθεισών Συμβάσεων Παραχώρησης	1
33	Μορφή και τρόπος δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης	0
34	Δημοσιότητα σε εθνικό επίπεδο	1
35	Ηλεκτρονική διαθεσιμότητα των Τευχών Διαγωνισμού	0
36	Καταπολέμηση της διαφθοράς και πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων	1
37	Πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων	2
38	Έγγραφα της Σύμβασης Παραχώρησης	3
39	Τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις	1
40	Διαδικαστικές εγγυήσεις	1
41	Επιλογή και ποιοτική αξιολόγηση των Υποψηφίων	2

42	Αποδεικτικά Μέσα	0
43	Ερωτηματολόγιο Ποιοτικής Επιλογής	1
44	Αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα από Συμβάσεις Παραχώρησης	0
45	Προθεσμίες παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής και προσφορών για τη Σύμβαση Παραχώρησης	1
46	Γνωστοποίηση στους Υποψηφίους και στους Προσφέροντες	0
47	Κριτήρια ανάθεσης	2
48	Ματαίωση διαδικασίας ανάθεσης	1
49	Συμβατικό Πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία	0
50	Συμβατικά Τεύχη	1
51	Χρηματοδότηση	1
52	Υπεργολαβία	1
53	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού	0
54	Αντάλλαγμα καταβλητέο από τους χρήστες των έργων ή υπηρεσιών	1
55	Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους	0
56	Λύση συμβάσεων παραχώρησης	0
57	Εκχώρηση απαιτήσεων	0
58	Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων	2
59	Καθοδήγηση και υποστήριξη	0
60	Καταχώρηση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.	0
61	Τεκμηρίωση διαδικασίας ανάθεσης Σύμβασης Παραχώρησης	0
62	Είδη έννομης προστασίας κατά το στάδιο της ανάθεσης	0
63	Συνεργασία των ελληνικών αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	0
64	Διαδικασίες επίλυσης διαφορών	0
65	Εξωδικαστική επίλυση διαφορών	0
66	Δικαστική επίλυση διαφορών – Διαμεσολάβηση	1
67	Διαιτησία	2
68	Γλώσσα – Εφαρμοστέο Δίκαιο	0
69	Όργανα Διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης Συμβάσεων Παραχώρησης	0
70	Καταργούμενες διατάξεις	0
71	Μεταβατικές διατάξεις	0
72	Προσαρτήματα	0
73	Έναρξη ισχύος	0

Γ. Επεξεργασία Σχολίων

Ι. Συνοπτική Παρουσίαση Σχολίων επί της αρχής

Τα σχόλια και οι παρατηρήσεις που έγιναν, κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης, του παρόντος σχεδίου νόμου, κάλυψαν μεγάλο εύρος των άρθρων αυτού και στόχο είχαν την καλύτερη δυνατή κατάρτισή του, ώστε να ενσωματωθεί με επιτυχία, η Οδηγία 2014/23/ΕΕ για την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης έργων και προμηθειών, με γνώμονα τις ανάγκες που διαμορφώνονται στη χώρα και λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες.

Στη συνέχεια παρατίθενται το σύνολο των σχολίων, προτάσεων και επιστημάνσεων, τα οποία έγιναν σε κάθε άρθρο του σχεδίου νόμου, από πολίτες, εταιρείες και κοινωνικούς και συνδικαλιστικούς φορείς, ενώ συνοδεύονται και από την εισηγήση, βάσει της οποίας διαμορφώθηκε η τελική διατύπωση των διατάξεων του σχεδίου νόμου.

II. Παρουσίαση Σχολίων και Προτάσεων

Άρθρο 1	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Στην παράγραφο 4 του αρ.1, προτείνεται η αντικατάσταση των λέξεων «έναντι αντιπαροχής» από τις λέξεις «έναντι συμβατικών επιδόσεων», σύμφωνα με το λεκτικό της παρ. 4 του αρ. 1 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ. Θεωρούμε ότι η σχετική διατύπωση της παρ. 4 αρ. 1 της Οδηγίας είναι ορθότερη.	Επιλέχθηκε η φράση «αμοιβή για την εκτέλεση συμβάσεων», έναντι της φράσης «έναντι συμβατικών επιδόσεων», ή της φράσης «έναντι αντιπαροχής», ως καλύτερα περιγράφουσα την έννοια του άρθρου και ακριβέστερη στην ελληνική έννομη τάξη.
Άρθρο 2	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Γιατί μόνο ο Παραχωρησιούχος πρέπει να επωμιστεί τον Λειτουργικό Κίνδυνο? Ηώς μπορεί να υφίσταται την πραγματική έκθεση στις αστάθμητες συνθήκες τις αγορές όταν τους Κανόνες σε αυτήν, π.χ. αύξηση Φ.Π.Α., επιβολή Ε.Φ.Κ. δεν τους ορίζει ο ίδιος αλλά η Πολιτεία? Κάποια πρόβλεψη για Ανωτέρα Βία (ForceMajeure)?	Όπως επισημαίνεται στην ίδια τη διάταξη, εφόσον η εκμετάλλευση του έργου ή της υπηρεσίας γίνεται από τον παραχωρησιούχο, ευλόγως, αυτός αναλαμβάνει και τον ενδεχόμενο κίνδυνο. Εξάλλου, οι κανόνες της αγοράς, είναι πράγματι αστάθμητοι και διαμορφώνονται εν πολλοίς, από την ίδια την αγορά. Τέλος, η χρήση της φράσης «υπό φυσιολογικές συνθήκες λειτουργίας», επιτρέπει τη διάφορη αντιμετώπιση, ως προς τη νομοθετική πρόβλεψη, εάν ανακύψουν μη φυσιολογικές συνθήκες.
Άρθρο 5	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), που αποτελεί τον τριτοβάθμιο κοινωνικό και συνδικαλιστικό φορέα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους στη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη ότι: – οι Οδηγίες της ΕΕ περιλαμβάνουν το ελάχιστο επίπεδο προστασίας που τα κράτη μέλη οφείλουν να ενσωματώσουν στην εθνική τους νομοθεσία, δίχως όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούν να το υπερβούν, το παρόν σχέδιο νόμου δύναται να συμβάλει όχι μόνο στην άρση των υφιστάμενων εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία ως εργαζόμενοι και ως εξυπηρετούμενοι από τις υπηρεσίες (φυσικών και	Ελήφθη υπόψη και ενσωματώθηκε

ηλεκτρονικών), αλλά και στην αποφυγή της δημιουργίας νέων,

καθώς και τις επιταγές/απαιτήσεις:

της παρ. 2 του άρθρου 4 του Συντάγματος σύμφωνα με το οποίο «Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις»,

της παρ. 6 του Άρθρου 21 του Συντάγματος της χώρας, σύμφωνα με την οποία «τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας»,

των παρ. 1 και 2 του Άρθρου 5Α του Συντάγματος της χώρας, σύμφωνα με τις οποίες: «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει.....» και «Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους....»,

της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, την οποία επικύρωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και η χώρα μας μαζί με το προαιρετικό πρωτόκολλό με τον Ν.4074/2012 (ΦΕΚ 88 Α' /11.04.2012), γεγονός που συνεπάγεται την εφαρμογή της σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μέσω της οποίας υπαγορεύονται τα εξής:

– «1. [...] Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να διασφαλίζουν και να προάγουν την πλήρη υλοποίηση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών για όλα τα άτομα με αναπηρίες, χωρίς διακρίσεις οποιουδήποτε είδους βάσει της αναπηρίας. Προς το σκοπό αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν:

[...]

β. Να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών, προκειμένου να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς, έθιμα και πρακτικές που συνιστούν διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρίες [...]» (Άρθρο 4 «Γενικές Υποχρεώσεις»),

- «Προκειμένου να επιτρέψουν στα άτομα με αναπηρίες να ζουν ανεξάρτητα και να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις πτυχές της ζωής, τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν στα άτομα με αναπηρίες την πρόσβαση, σε ίση βάση με τους άλλους, στο φυσικό περιβάλλον, τα μέσα μεταφοράς, την πληροφορία και τις επικοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνολογιών και συστημάτων πληροφορίας και επικοινωνιών και σε άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές...» (Άρθρο 9 «Προσβασιμότητα»),

- του Ν.3304/2005 (Αρ. ΦΕΚ 16 Α' /27.01.2005) μέσω του οποίου απαγορεύεται οποιαδήποτε «άμεση» (άρνηση πρόσληψης εξαιτίας της ύπαρξης αναπηρίας) ή «έμμεση» (όταν μια φαινομενικά ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει τα άτομα με αναπηρία σε μειονεκτική θέση) διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας καθώς και στον επαγγελματικό προσανατολισμό/αναπροσανατολισμό, επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση, ενώ παράλληλα προβλέπεται η εφαρμογή «εύλογων προσαρμογών», ήτοι η εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας στις εξατομικευμένες ανάγκες του εργαζόμενου με αναπηρία,

η Ε.Σ.Α.μεΑ. προτείνει τα εξής:

α) Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 «Δικαίωμα σύναψης Σύμβασης Παραχώρησης – Αρχή της ελεύθερης διαχείρισης από τις δημόσιες αρχές – (άρθρο 2 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)» να συμπληρωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά):

«[...] 2. Ο παρών νόμος δεν θίγει την αρχή της ελεύθερης διοίκησης εκ μέρους των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών σύμφωνα με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο. Οι Αναθέτουσες Αρχές και οι Αναθέτοντες Φορείς διαθέτουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν τη βέλτιστη μέθοδο για την εκτέλεση των έργων ή παροχή των υπηρεσιών προς τον σκοπό της διασφάλισης υψηλού

επιπέδου ποιότητας, ασφάλειας και οικονομικής προσιτότητας, ίσης μεταχείρισης και της προώθησης της καθολικής πρόσβασης και των δικαιωμάτων των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών με αναπηρία, στις δημόσιες υπηρεσίες [...]].	
Άρθρο 6	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
β) Η παράγραφος 3 του άρθρου 6 «Αρχές που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης- (άρθρο 3 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)» να συμπληρωθεί/διαμορφωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά): «[...] 3. Οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των Συμβάσεων Παραχώρησης του παρόντος νόμου υπόκεινται επίσης στην τήρηση των αρχών της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού, της ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης, και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης [...]».	Ελήφθη υπόψη και ενσωματώθηκε
Άρθρο 6	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Προκειμένου να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του κράτους σε καιρό εκτάκτου ανάγκης ή ανωτέρας βίας, θεωρούμε σκόπιμο να προστεθεί η εξής παράγραφος: «Όλες οι Συμβάσεις Παραχώρησης που συνάπτονται βάσει του παρόντος νόμου υπόκεινται υποχρεωτικά, ασχέτως του εάν αναφέρεται ρητά ή όχι, στις διατάξεις του Ν.Δ. 17/74 περί Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης ή του αντίστοιχου νόμου που κάθε φορά θα ισχύει.»	Τόσο το άρθρο 6 όσο και το σύνολο του νομοσχεδίου που προδιαγράφει τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων παραχώρησης, δεν αποκλείει, κατ' ουδένα τρόπο, τη χρήση του Ν.Δ. 17/1974, αλλά και καμιάς άλλης σχετικής διάταξης ή νόμου, σε περίπτωση που ανακύψουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους, συνεπώς, δεν κρίνεται σκόπιμη η περίληψη σχετικής διατύπωσης.
Άρθρο 8	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η Ε.Σ.Α.μεΑ. επισημαίνει την ανάγκη διασφάλισης της προσβασιμότητας του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. στα άτομα με αναπηρία, βάσει των παρακάτω επιταγών: – της παρ. 7 και 8 του άρθρου 4 του Ν.	Ελήφθη υπόψη και ενσωματώθηκε.

3979/2011 «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 138 Α'/16.06.2011)7, σύμφωνα με τις οποίες: «Οι φορείς του δημόσιου τομέα διαμορφώνουν την πληροφόρηση και επικοινωνία και εν γένει τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης κατά τρόπο, ώστε αυτές να είναι φιλικές προς τον χρήστη, να διασφαλίζουν και να ενισχύουν την ισότητα ως προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες πρόσβασης ορισμένων ομάδων ή ατόμων και ιδίως των ατόμων με αναπηρία» και «Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η διαμόρφωση και προμήθεια των αντίστοιχων πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων και υπηρεσιών πρέπει να γίνεται με γνώμονα τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρίες και τη δυνατότητα αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών από αυτά» και – της ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 «Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης», όπου στο Παράρτημα Ι (στην ενότητα 7 «Προσβασιμότητα», ΚΥ. 49 -Βλ. επίσης ΚΠ.27) ορίζεται ότι οι δημόσιοι διαδικτυακοί τόποι πρέπει να συμμορφώνονται με το πρότυπο «Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού» (WCAG) έκδοση 2.0, το οποίο αποτελεί το defacto πρότυπο ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.	
Άρθρο 17	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η παράγραφος 17.6 αποτελεί προσθήκη του εθνικού νομοθέτη και δεν έχει άμεση συνάφεια με τα θέματα που ρυθμίζει το άρθρο 17 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ. Επιπρόσθετα όπως διατυπώνεται αφορά συμβάσεις παραχώρησης που έχουν αντικείμενο τεχνικό έργο και κατά συνέπεια δεν αφορά το σύνολο του αντικείμενου της οδηγίας και ενδέχεται να οδηγήσει σε προβλήματα κατά την εφαρμογή. Είναι δυνατόν Αναθέτουσα Αρχή που επιθυμεί να συνάψει σύμβαση παραχώρησης κοινωνικών,	Διάταξη που διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον καθώς οι συμβάσεις παραχώρησης έργου, όπως και οι δημόσιες συμβάσεις έργων, πρέπει να παρέχουν εγγύα ποιότητας και έντεχνης κατασκευής, καθώς τα έργα παραχώρησης και τα δημόσια έργα προορίζονται για δημόσιο σκοπό, λειτουργία και ωφέλεια. Κύρια παράμετρος ως προς αυτό είναι οι τεχνικές υπηρεσίες των αναθετουσών αρχών να ανταποκρίνονται, βάσει του απασχολούμενου σε αυτές προσωπικού,

υγειονομικών και συναφών υπηρεσιών ή διοικητικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υπηρεσιών κλπ.κλπ., να μην έχει «επαρκή» τεχνική υπηρεσία και κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 17.6, θα πρέπει να απευθυνθεί στην εποπτεύουσα αρχή αν και η αρμόδια διοικητική υπηρεσία να είναι επαρκέστατη για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης σύμβασης παραχώρησης. Προτείνεται η συγκεκριμένη παράγραφος να τεθεί εκτός του άρθρου 17 και να γίνεται σαφής αναφορά στα αντικείμενα που καλύπτει η συγκεκριμένη διάταξη. Επί της ουσίας της προτεινόμενης ρύθμισης επισημαίνεται ότι δεν λαμβάνει υπόψη τις υπάρχουσες συνθήκες και δομές των Αναθετουσών Αρχών και Φορέων κυρίως των ευρισκομένων στην Περιφέρεια αλλά και σε πολλές κεντρικές Αρχές. Έχοντας γνώση των υφισταμένων συνθηκών, θεωρείται ότι για περισσότερες δράσεις των περιφερειακών φορέων, θα ζητείται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με τους αντιστοίχους «υπέρτερους» ή «εποπτεύοντες» φορείς. Αν και η διαδικασία αυτή παρουσιάζεται να έχει ορθολογική βάση εντούτοις θα προκαλέσει προβλήματα κατά την εφαρμογή καθώς η πιθανολογούμενη «επάρκεια» των υπερέτερων φορέων για τις δικές τους δράσεις θα εξελιχθεί σε «ανεπάρκειά» εφόσον κληθούν να καλύψουν τους υποκείμενους «ανεπαρκείς» φορείς. Είναι αυτονόητο ότι το φαινόμενο θα παρατηρηθεί και στους κεντρικούς φορείς εφόσον θα κληθούν να καλύψουν φορείς από όλη την Επικράτεια. Προτείνεται να τεθεί ως εναλλακτική λύση η πρόβλεψη της ανάθεσης με σύμβαση υπηρεσιών Τεχνικού Συμβούλου, η προετοιμασία του φακέλου της διαδικασίας, η υποβολή της ΑΑ/ΑΦ στην διαδικασία διακήρυξης, στην διαδικασία αξιολόγησης καθώς και στην διαδικασία υλοποίησης της σύμβασης. Η ανάθεση της σύμβασης Τεχνικού Συμβούλου, θα γίνεται με τις διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων. Ο χαρακτηρισμός του φορέα ως «ανεπαρκή», αποτελεί αιτιολόγηση για την δυνατότητα προσφυγής στην διαδικασία ανάθεσης σύμβασης	σε ελάχιστες προδιαγραφές επάρκειας κατά τρόπο ώστε αυτές να είναι ικανές να ωριμάσουν αλλά και να επιβλέψουν την εκτέλεση ενός έργου παραχώρησης κ.λ.π. Αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για αποφυγή των γνωστών φαινομένων της υπέρβασης των χρονοδιαγραμμάτων των έργων, υπερκοστολόγησης κ.λ.π. με τη συνακόλουθη υπέρμετρη επιβάρυνση του έλληνα φορολογούμενου.
---	--

υπηρειών Τεχνικού Συμβούλου. Συγκεκριμένα στο εδάφιο β. «β. Σε περίπτωση που υπηρεσία δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας, που προβλέπονται από την ανωτέρω κοινή απόφαση των Υπουργών θεωρείται υπηρεσία που δεν έχει τεχνική επάρκεια και τα έργα και οι μελέτες αρμοδιότητας της ανατίθενται με προγραμματική σύμβαση στην τεχνική υπηρεσία του εποπτεύοντος φορέα ή της περιφέρειας ή σε άλλη τεχνική υπηρεσία του κεντρικού δημόσιου τομέα (εντολοδόχος).» προτείνεται να τεθεί στο τέλος του εδαφίου η προσθήκη «..ή να επιλέξει την ανάθεση των ανωτέρω υπηρεσιών σε Τεχνικό Σύμβουλο, με τις εκάστοτε διαδικασίες περί δημοσίων συμβάσεων».	
Άρθρο 24	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
δ) Η παράγραφος 1 και το εδάφιο δ) της παραγράφου 3 του άρθρου 24 «Συμβάσεις Παραχώρησης κατ' αποκλειστικότητα – (άρθρο 24 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)» να διαμορφωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά): «1. Οι Αναθέτουσες Αρχές ή οι Αναθέτοντες Φορείς μπορούν να προβλέπουν στα Τεύχη Διαγωνισμού κατ' αποκλειστικότητα δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης Υπηρεσιών σε προστατευόμενα εργαστήρια και σε Οικονομικούς Φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ατόμων με αναπηρία ή ατόμων άλλων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, ή μπορούν να προβλέπουν την εκτέλεση αυτών των Συμβάσεων Παραχώρησης Υπηρεσιών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον τουλάχιστον το 30% των εργαζομένων στα εργαστήρια αυτά, στους Οικονομικούς Φορείς ή στα προγράμματα είναι άτομα με αναπηρίες ή μειονεκτήματα [...] δ) το ελάχιστο ποσοστό εργαζομένων με αναπηρία ή εργαζομένων άλλων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού στα εργαστήρια, τους Οικονομικούς Φορείς ή τα προγράμματα προστατευμένων	Ελήφθη υπόψη και ενσωματώθηκε.

θέσεων εργασίας, εφόσον ορίζεται ανώτερο από το προβλεπόμενο στην παράγραφο 1, και [...]», δεδομένου ότι ο όρος «άτομο/άτομα με μειονέκτημα» έχει αρνητικό πρόσημο και δεν συνάδει με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Επιπρόσθετα η χρήση του προτεινόμενου από την Ε.Σ.Α.μεΑ. όρου «ατόμων άλλων ευπαθών ομάδων» πρέπει να ιδωθεί συγκριτικά με το άρθρο 1 του Νόμου 4019/2011, στο οποίο πραγματοποιείται κατηγοριοποίηση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.	
Άρθρο 30	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η φιλοσοφία που διέπει την Οδηγία 2014/23 είναι η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, υπό καθορισμένους σαφείς όρους μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Οικονομικού Φορέα υλοποίησης της δράσης παραχώρησης. Στο άρθρο 30 παρ. 5, καθορίζεται διαδικασία «στοχευμένων ελέγχων και επιθεωρήσεων», οργάνων της Πολιτείας (ΣΕΠΕ, ΕΥΕΠ κλπ), για τους φορείς που υλοποιούν Συμβάσεις Παραχώρησης. Θεωρείται ότι η διάταξη είναι εκτός του πνεύματος της Οδηγίας και προτείνεται να απαλειφθεί η πρόβλεψη που τίθεται για την ειδική μεταχείριση σε ελέγχους και επιθεωρήσεις. Προτείνεται η διαγραφή στην παράγραφο 5 των λέξεων «...κατά προτεραιότητα...»	Βασική επιδίωξη της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής είναι η προάσπιση και η καλύτερη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, τα οποία, κρίνεται ότι εξασφαλίζονται, με τη διατήρηση της διατύπωσης του άρθρου 30, ως έχει.
Άρθρο 32	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Δεν προβλέπεται κάποια επίπτωση για την περίπτωση παράλειψης ενημέρωσης. Προτείνεται να τεθεί η διάταξη, τα αποδεικτικά στοιχεία της δημοσιοποίησης κατατίθενται και ελέγχεται η πληρότητά τους και η συμμόρφωση προς το παρόν άρθρο, από τα αρμόδια όργανα προσυμβατικού ελέγχου προ της υπογραφής της συμβάσεως και σε κάθε περίπτωση προ πάσης πληρωμής. Συμβάσεις για τις οποίες δεν τηρήθηκαν οι κανόνες δημοσιότητας θεωρούνται άκυρες και δεν παράγουν έννομα	Η διάταξη αναφέρεται σε γνωστοποιήσεις που αφορούν σε συναφθείσες συμβάσεις παραχώρησης, συνεπώς η πρόβλεψη για εφαρμογή των διατυπώσεων δημοσιότητας του άρθρου 33 καλύπτει της ως άνω απαίτηση.

αποτελέσματα.))	
Άρθρο 34	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Δεν προβλέπεται κάποια επίπτωση για την περίπτωση παράλειψης ενημέρωσης. Προτείνεται να τεθεί η διάταξη: «Τα αποδεικτικά στοιχεία της δημοσιοποίησης κατατίθενται και ελέγχεται η πληρότητά τους και η συμμόρφωση προς το παρόν άρθρο, από τα αρμόδια όργανα προσυμβατικού ελέγχου προ της υπογραφής της σύμβασεως και σε κάθε περίπτωση προ πάσης πληρωμής. Συμβάσεις για τις οποίες δεν τηρήθηκαν οι κανόνες δημοσιότητας θεωρούνται άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.»	Εμπίπτει στην ελεγκτική αρμοδιότητα της ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με το Ν.4013/2011 (Α' 204).
Άρθρο 34	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
1. Την Τρίτη 1/3/16 κατατέθηκε για δημόσια διαβούλευση από τα Υπουργεία Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, το Νομοσχέδιο για την «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών...». Με το άρθρο 34 του εν λόγω Ν/Σ ρυθμίζονται τα ζητήματα δημοσιότητας των διαφόρων πράξεων που αφορούν τις συμβάσεις αυτές και ειδικότερα της σχετικής προκήρυξης, της γνωστοποίησης της συναφθείσας σύμβασης καθώς και ενδεχόμενης τροποποίησής της. Με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό, ανατρέπεται πλήρως η μέχρι σήμερα ισχύουσα νομοθεσία που αφορά τις δημοσιεύσεις των πράξεων αυτών στον έντυπο τύπο και ιδιαίτερα τον περιφερειακό, και αυτό ισχύει τόσο για την ειδική νομοθεσία που αφορά την δημοσιότητα των διακηρύξεων των πάσης φύσεως έργων, προμηθειών και υπηρεσιών του δημοσίου όσο και για τη γενική νομοθεσία που αφορά όλες τις υποχρεωτικές δημοσιεύσεις του δημοσίου στον περιφερειακό τύπο (Ν3548/07 ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)). Κι αυτό γιατί ορίζεται πλέον ως υποχρεωτική μόνον η σχετική ανάρτηση των πράξεων αυτών στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ και στην ιστοσελίδα (εφόσον διαθέτουν) των	Έχει προβλεφθεί στις μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις η υποχρεωτική δημοσίευση στον περιφερειακό και επαρχιακό τύπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3548/07 μέχρι τις 31.12.2020.

αναθετούσων αρχών. Η ενδεχόμενη δημοσίευση σε άλλα ηλεκτρονικά ή έντυπα ΜΜΕ, καθίσταται πλέον δυνητική και επαφίεται στην διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής.

2. Η διατύπωση αυτή κατά τη γνώμη μας ισοδυναμεί με πλήρη κατάργηση κάθε σχετικής δημοσίευσης στον περιφερειακό τύπο που μέχρι σήμερα αποτελούσε την μοναδική ισχυρή και νόμιμη μορφή γνωστοποίησης σε κάθε ενδιαφερόμενο των σημαντικών αυτών πράξεων των δημοσίων αρχών που αφορούν άμεσα τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Η υπάρχουσα εμπειρία μας οδηγεί με απόλυτη βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι ουδεμία δημόσια αρχή ή φορέας θα προχωρήσει σε επιπλέον δημοσιεύσεις από αυτές που ο νόμος επιβάλλει, πολύ περισσότερο όταν όπως στο ίδιο άρθρο ορίζεται, η δαπάνη τους θα βαρύνει τους ίδιους και όχι τους παραχωρησιούχους! Εδώ ακόμη και σήμερα που η δαπάνη βαρύνει τους αναδόχους και υπάρχουν σοβαρότατες συνέπειες από τη μη ορθή και πλήρη δημοσίευση, παρατηρείται καθημερινά το φαινόμενο πλημμελών ή ελλειπών ή και πλήρως ελλειπουσών δημοσιεύσεων. Μπορεί κανείς εύκολα να εικάσει τι θα συμβεί στην περίπτωση που η υποχρέωση αυτή καταστεί δυνητική. Για αυτό το λόγο θεωρούμε ως «δώρο άδωρο» και εν τέλει ως απολύτως περιττή τη διάταξη της παρ3 του άρθρου 34 του Νομοσχεδίου.

3. Κατά την εκτίμησή μας η ρύθμιση αυτή, μπορεί μεν να αναφέρεται αποκλειστικά στις ειδικής μορφής συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών αλλά είναι προφανές ότι αποτελεί προείκασμα για τις επικείμενες νομοθετικές παρεμβάσεις σχετικά με το όλο πλέγμα των δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες αλλαγές όχι μόνο έχουν προαναγγελθεί επισήμως αλλά και επί των οποίων οι φορείς του περιφερειακού τύπου βρίσκονται ήδη σε διάλογο με το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομίας το οποίο δια του επικεφαλής του είχε δεσμευτεί ότι πριν ολοκληρωθεί αυτός ο διάλογος δεν θα υπήρχε ουδεμία μεταβολή στο ισχύον καθεστώς των κρατικών δημοσιεύσεων. Είναι προφανές ότι με την επιχειρούμενη δια του Ν/Σ βίαιη και πλήρη ανατροπή του καθεστώτος αυτού, η δέσμευση έχει αναιρεθεί εκ των πραγμάτων χωρίς

μάλιστα καμιά προειδοποίηση, ενημέρωση ή εξήγηση επ' αυτού. Έχουμε επομένως κάθε δικαίωμα να θεωρούμε απολύτως ανατιολόγητη και εχθρική προς το περιφερειακό τύπο τη μεθόδευση αυτή.

4. Αναγκάζομαστε να επανέλθουμε για μια ακόμη φορά στην πάγια θέση μας ότι η ανάρτηση σε διάφορες ιστοσελίδες δεν μπορεί να υποκαταστήσει κατά κανένα τρόπο, νομικά και λογικά, τη δημοσίευση στον έντυπο τύπο. Η απλή ανάρτηση στο διαδίκτυο είναι μια «δυννητική» μορφή γνωστοποίησης σε αφηρημένο αριθμό αποδεκτών, ενδεχομένως μηδενικό, που αποκλείει εκ των πραγμάτων μεγάλο αριθμό πολιτών από αυτή και δεν πληροί σε καμιά περίπτωση τα αναγκαία εχέγγυα δημοσιότητας. Επιπλέον πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι προκηρύξεις και οι λοιπές πράξεις του επίμαχου άρθρου 34 του Ν/Σ δεν αφορούν μόνο τους συμμετέχοντες και επίδοξους παραχωρησιούχους αλλά και τους απλούς πολίτες που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο αλλά έχουν προφανές ενδιαφέρον να πληροφορούνται τι πρόκειται να γίνει στην περιοχή τους ή πως διαχειρίζεται το δημόσιο χρήμα η τοπική, περιφερειακή ή κεντρική εξουσία. Μόνο όσοι έχουν συμφέρον να παραμείνουν αυτά τα ζητήματα στο σκοτάδι και μακριά από τους προβολείς της κοινής γνώμης μπορούν να υποστηρίξουν τέτοιου είδους «επιχειρήματα». Δεν υπάρχει φυσικά αντίρρηση για την ταυτόχρονη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ και στις ιστοσελίδες των αναθετουσών αρχών. Αυτό που δεν μπορεί να γίνει δεκτό κατά κανένα τρόπο είναι η πλήρης υποκατάσταση των δημοσιεύσεων στον τύπο από τις αναρτήσεις αυτές.

5. Επιμένουμε επίσης ότι η διατήρηση των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων στον Περιφερειακό Τύπο επιβάλλεται από λόγους διαφάνειας, χρηστής διοίκησης και ουσιαστικής ενημέρωσης των πολιτών για σημαντικές αποφάσεις και δραστηριότητες των φορέων του δημοσίου τις οποίες ο νομοθέτης κρίνει ότι πρέπει να πληροφορούνται. Αυτό όπως είναι φανερό αφορά ιδιαίτερα πράξεις και αποφάσεις της διοίκησης που αφορούν έργα, προμήθειες και υπηρεσίες του δημοσίου, δηλαδή

διαχείριση και κατανομή του δημοσίου χρήματος και ακόμη περισσότερο όταν αυτά τα έργα και αυτές οι υπηρεσίες είναι κατά κανόνα υψηλού οικονομικού αντικειμένου και αφορούν στις πλείστες των περιπτώσεων δραστηριότητες που ενδιαφέρουν και επηρεάζουν τη ζωή και την καθημερινότητα χιλιάδων πολιτών, όπως συμβαίνει εν προκειμένω με τις συμβάσεις παραχώρησης. Σήμερα δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να γίνει αυτό με απόλυτη εγκυρότητα, αξιοπιστία και αποδεικτική ισχύ ώστε και οι άμεσα ενδιαφερόμενοι και οι τρίτοι πολίτες να ενημερώνονται πλήρως και έγκαιρα για ζητήματα σοβαρά που δεν αφορούν μόνο το δημόσιο χρήμα αλλά πολλές φορές επηρεάζουν τη ζωή ή την περιουσία τους κλπ.

6. Προβάλλεται από κάποιους το «επιχείρημα» της ανάγκης ελάφρυνσης του επιχειρηματικού βάρους από το κόστος των δημοσιεύσεων αυτών. Πρόκειται για υπεκφυγή. Πρώτον διότι με το κόστος αυτό επιβαρύνονται πλέον οι αναθέτουσες αρχές και όχι οι παραχωρησιούχοι, όπως ήδη αναφέρθηκε. Δεύτερον διότι ειδικά για τις συμβάσεις αυτές, κατά κανόνα θηριωδών προϋπολογισμών, είναι κοροϊδία να προβάλλει κανείς την ανάγκη εξοικονόμησης κάποιων λίγων ευρώ με τίμημα μάλιστα τον περιορισμό της δημοσιότητας δηλαδή της διαφάνειας. Και τρίτον διότι είναι γνωστό ότι το τίμημα της αδιαφάνειας είναι πάντα υψηλότερο για τα δημόσια ταμεία από την όποια, μικρή ούτως ή άλλως δαπάνη, που επιβάλλουν οι αρχές που πιο πάνω αναφέρθηκαν. Αν πρόκειται να υποστείουμε τις βασικές αυτές αρχές να εξοικονομήσουμε κάποια ευρώ τότε κάνουμε σημαντικό θεσμικό αλλά και οικονομικό λάθος!

7. Θεωρούμε άκρως οξύμωρα αλλά και παραπλανητικά τα αναφερόμενα στο σχετικό Ενημερωτικό Σημείωμα του Υπουργείου Οικονομίας της 1/3/16, όπου υπό τον τίτλο «Ενισχυμένη(!) δημοσιότητα και πληροφόρηση», ακριβώς από κάτω περιέχεται η διατύπωση ότι «το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ ορίζεται ως το μοναδικό υποχρεωτικό σημείο της δημοσίευσης όλων των σταδίων των Σ.Π σε εθνικό επίπεδο». Αντί δηλαδή για ενίσχυση έχουμε περιστολή

της δημοσιότητας!

8. Είναι επίσης απολύτως σαφές ότι πουθενά και σε κανένα σημείο η σχετική κοινοτική οδηγία 2014/23/ΕΕ, η οποία μεταφέρεται στην ελληνική έννομη τάξη με το παρόν Νομοσχέδιο, δεν επιβάλλει τον περιορισμό κατ' αυτόν τον χονδροειδή τρόπο της δημοσιότητας των συμβάσεων παραχώρησης, αφήνοντας τη σχετική ευχέρεια στις ελληνικές αρχές. Αντιθέτως μάλιστα τόσο η συγκεκριμένη κοινοτική οδηγία όσο και οι γενικές αρχές περί δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ, ευνοούν και επιβάλλουν την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιότητα των σχετικών πράξεων των αναθετουσών αρχών σε όλα τα στάδια κατάρτισης των συμβάσεων αυτών. Και εμείς αντί να αναζητήσουμε τρόπους περαιτέρω ενίσχυσης των μορφών και επιπέδων δημοσιότητας, περιστέλλουμε και τις ήδη από δεκαετιών υπάρχουσες!

9. Τελευταίο αλλά όχι ασήμαντο για όποιον είναι επιφορισμένος να ασκεί δημόσιες πολιτικές, είναι το γεγονός ότι οι κρατικές δημοσιεύσεις στον περιφερειακό τύπο αποτελούν σήμερα έναν βασικό οικονομικό πόρο για όλες τις επιχειρήσεις τύπου της ελληνικής περιφέρειας, για τις περισσότερες μάλιστα, τις πιο μικρές, αποτελούν το κύριο έσοδό τους. Δεν υπάρχει επομένως αμφιβολία ότι τυχόν κατάργηση των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων θα σημάνει και το οριστικό τέλος του περισσότερων επιχειρήσεων τύπου της ελληνικής περιφέρειας και την απώλεια εκατοντάδων θέσεων εργασίας σε τομείς μάλιστα και ειδικότητες αλλά και σε περιοχές που είναι εντελώς αδύνατη η εξεύρεση νέων. Αλλοίμονο αν στο όνομα της εξοικονόμησης κάποιων ελάχιστων ευρώ οδηγήσουμε στην εξαφάνιση ακόμη και ιστορικών τίτλων της ελληνικής περιφέρειας που δεκαετίες ολόκληρες ενημερώνουν τον πολίτη της περιφέρειας, ελέγχουν την εξουσία και στηρίζουν την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, δίνοντας παράλληλα νόημα και περιεχόμενο στις έννοιες της ελεύθερης έκφρασης, της ανταλλαγής απόψεων, του γόνιμου διαλόγου και της κριτικής. Τίθεται εκ των πραγμάτων ζήτημα ποιότητας της δημοκρατίας μας και αυτό δεν μπορεί κανένα λόμπι και καμιά επιχειρηματική σκοπιμότητα να το

επιβάλλει αλλά και καμιά πολιτική δύναμη να το υποστηρίξει στα σοβαρά. 10. Με βάση όλα τα προεκτεθέντα θεωρούμε αναγκαία την τροποποίηση της παρ3 του άρθρου 34 του Σχεδίου Νόμου ως εξής: «3. Οι προκηρύξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 δημοσιεύονται υποχρεωτικά στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν3548/07 ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει υπό τον όρο ότι φέρουν τον Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων αυτών βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή ή τον Αναθέτοντα Φορέα». Με εκτίμηση Για το ΔΣ Ο Πρόεδρος Ο Γ. Γραμματέας Μ. Χαλκιαδάκης Γ. Βακόνδιος	
Άρθρο 36	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
36 παρ. 6 σε συνδυασμό με άρθρο 56 παρ. 2 Καταπολέμηση της διαφθοράς και πρόληψη της σύγκρουσης-συμπερόντων Να διαγραφεί η παράγραφος αυτή και στην παρ. 2 περ. β του άρθρου 56 του Ν/Σ που ενσωματώνει το άρθρο 44 της Οδηγίας και ρυθμίζει το σχετικό θέμα, δηλ. το δικαίωμα της αναθέτουσας να καταγγείλει την ΣΠ - εφόσον γίνει σχετική πρόβλεψη στα Συμβατικά Τεύχη- στην περίπτωση που ο Παραχωρησιούχος κατά τον χρόνο ανάθεσης της Σύμβασης τελούσε σε μια από τις καταστάσεις της παρ. 4 του άρθρου 41, δηλ, υπήρχε σε βάρος του τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση για τα απαριθμούμενα στην διάταξη αυτή αδικήματα (συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, δωροδοκία κλπ) να προστεθεί ότι το εν λόγω δικαίωμα τελεί υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής της παρ. 9 του άρθρου 41 (δηλ. την προσκόμιση στοιχείων από τον Παραχωρησιούχο, από τα οποία να τεκμαίρεται ότι έλαβε τα μέτρα που επαρκούν για την απόδειξη της αξιοπιστίας του παρά την ύπαρξη του σχετικού λόγου αποκλεισμού)	Το άρθρο 36 αναδιατυπώθηκε και, πλέον, η δυνατότητα καταγγελίας της σύμβασης, από πλευράς της Αναθέτουσας Αρχής, τελεί υπό την επιφύλαξη του άρθρου 41, για προσκόμιση στοιχείων, εκ μέρους του Παραχωρησιούχου, από τα οποία να τεκμαίρεται ότι έλαβε μέτρα που επαρκούν, για την απόδειξη της αξιοπιστίας του

Άρθρο 36	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισηγήση
Αρ. 36 παρ. 12(β): Προτείνουμε να διαγραφεί η παράγραφος (β). Ο αποκλεισμός του Οικονομικού Φορέα από τη συμμετοχή σε μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης δεν είναι ορθό να αποφασίζεται μόνο από τον αρμόδιο Υπουργό. Η αμέσως επόμενη παράγραφος (γ) προβλέπει την ενημέρωση των αρμοδίων αρχών (ΕΑΑΔΗΣΥ, Επιτροπή Ανταγωνισμού κλπ) ώστε οι τελευταίες να επιβάλλουν τις προβλεπόμενες κυρώσεις εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. Οι αρχές αυτές είναι και οι καταλληλότερες να επιβάλουν ως κύρωση των αποκλεισμών από μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρ. 44 του Νομοσχεδίου. Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 3 του αρ. 44 του Νομοσχεδίου ο αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα από μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης επιβάλλεται «με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Αναπληρωτή Υπουργού Δικαιοσύνης, αρμοδίου για θέματα καταπολέμησης διαφθοράς» και όχι μόνο από έναν Υπουργό.	Το άρθρο 36 αναδιατυπώθηκε και περιλαμβάνει μόνο δυνατότητα αποκλεισμού συγκεκριμένου υποψηφίου από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης παραχώρησης, αν δεν μπορεί να θεραπευτεί με άλλο τρόπο η σύγκρουση συμφερόντων. Η δε προηγούμενη διατύπωση δεν αφορούσε απόφαση αποκλεισμού Οικονομικού Φορέα, από μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης, από μόνο τον αρμόδιο Υπουργό, αλλά με την τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 44.
Άρθρο 37	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισηγήση
37 παρ. 3 και 4 Πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων (α) Στην απαρίθμηση των κατηγοριών των προσώπων της αναθέτουσας αρχής που εμπλέκονται στην διαδικασία της σύναψης της ΣΠ και μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση της, να διαγραφεί η περίπτωση των συζύγων και συγγενών εκ του πλαγίου έως και τέταρτου βαθμού, (παρ. 3 περ. γ) (β) Στην ανάλυση της έννοιας «συμφέροντα», τα οποία κατά το άρθρο 35 της Οδηγίας θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι θέτουν σε κίνδυνο την	Το άρθρο 37 αναδιατυπώθηκε και πλέον οι προβλέψεις του άρθρου αυτού, περιλαμβάνονται στο άρθρο 36. Οι προβλέψεις δε αυτές κείνται εντός των ορίων που θέτει η Οδηγία που ενσωματώνεται με τον υπόψη νόμο και δεν κρίνεται ότι θα δημιουργήσει προσκόμματα στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραχώρησης, αλλά, αντίθετα, θα συντείνει σε πιο διαφανείς και αδιάφθορες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραχωρήσεων.

αμερόληψία και την ανεξαρτησία στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, να διαγραφούν τα «οικογενειακά» «πολιτικά» και «άλλα κοινά συμφέροντα» και να παρατεθούν μόνον τα αναφερόμενα στο ανωτέρω άρθρο της Οδηγίας δηλ. τα «χρηματοπιστωτικά, οικονομικά ή άλλα προσωπικά συμφέροντα» (παρ. 4). (γ) Στην περ. γ' της παρ. 4 όπου παρατίθεται ως παράδειγμα σύγκρουσης συμφερόντων η ύπαρξη συμβατικού δεσμού (εξηρητημένη εργασία, εκτέλεση έργου κλπ) ενός προσώπου της αναθέτουσας αρχής (των κατηγοριών που απαριθμούνται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου) με τον Οικονομικό φορέα, σε χρονικό σημείο που ξεκινά 12 μήνες πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της ΣΠ και λήγει στον χρόνο σύναψης αυτής αφενός μεν να μειωθεί το παραπάνω χρονικό διάστημα στο εύλογο διάστημα των εξ (6) μηνών αφετέρου δε να προσδιορισθεί σαφώς η έννοια της έναρξης της διαδικασίας σύναψης της Σύμβασης (πχ δημοσίευση της Προκήρυξης της διαγωνιστικής διαδικασίας)	
Άρθρο 37	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Στο άρθρο 35 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ αναφέρονται τα εξής: «Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς να λαμβάνουν ενδεδειγμένα μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης, της ευνοιοκρατίας και της διαφθοράς και για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας ανάθεσης και η ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων και προσφερόντων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον τις περιπτώσεις στις οποίες τα μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα που συμμετέχουν στη διεξαγωγή	Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παράγραφο 5 του άρθρου αυτού, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, «συμφέρον», ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον, όπως αναφέρεται στην οδηγία, στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης παραχώρησης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους.

της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης ή που μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση της εν λόγω διαδικασίας έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοπιστωτικά, οικονομικά ή άλλα προσωπικά συμφέροντα που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι θέτουν σε κίνδυνο την αμεροληψία και την ανεξαρτησία στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης.

Σε σχέση με τις συγκρούσεις συμφερόντων, τα θεσπιζόμενα μέτρα δεν υπερβαίνουν τα απολύτως αναγκαία για την πρόληψη πιθανής σύγκρουσης ή την επανόρθωση διαπιστωθείσας σύγκρουσης.)

Ο Εθνικός Νομοθέτης με το άρθρο 37 θέτει μία σειρά επεξηγήσεων, προϋποθέσεων και άλλων απαιτήσεων, θεωρώντας ότι θα καταστήσει πλήρως διασφαλισμένη την ανάθεση της σύμβασης παραχώρησης έναντι διαφθοράς και έναντι συγκρούσεως συμφερόντων. Προς τούτο εισάγει τις έννοιες των συμφερόντων «προσωπικών, οικογενειακών, οικονομικών, πολιτικών ή άλλων κοινών συμφερόντων».

Θεωρείται με πολύ ισχυρή πιθανολόγηση ότι η εισαγωγή όρων, όπως οι παραπάνω, που δεν ποσοτικοποιούνται ή δεν έχουν αντικειμενικό έρεισμα, θα οδηγήσει σε εμπλοκή πολλές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Ως παράδειγμα αναφέρεται η ιδιότητα της υπέρξεως «πολιτικών συμφερόντων» που ενδεχομένως να οδηγήσει σε δικαστική διαμάχη την πολιτική ένταξη του οποιουδήποτε μέλος της Αναθέτουσας Αρχής ή του οποιουδήποτε Παραχωρησιούχου. Πρακτικά ο έχων συμφέρον απορριφθείς υποψήφιος, θα έχει δυνατότητα προσφυγής ακύρωσης απόφασης με λόγο την πολιτική - ιδεολογική συγγένεια δύο προσώπων.

Προτείνεται να διατηρηθούν οι όροι «χρηματοπιστωτικά, οικονομικά ή άλλα προσωπικά συμφέροντα», όπως αναφέρονται στο άρθρο 35 της Οδηγίας.

Άρθρο 38

Προτεινόμενο Σχόλιο

Εισήγηση

38 παρ. 7 Έγγραφα της Σύμβασης

Προβλέπεται ήδη η προαιρετική σύνταξη

παραχώρησης Να προστεθεί η δυνατότητα οι δανειακές και εξασφαλιστικές συμβάσεις να συντάσσονται και στην αγγλική, εφόσον συμμετέχουν αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.	των εγγράφων της σύμβασης και σε άλλες γλώσσες, πλην της ελληνικής.
Άρθρο 38	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ.38 παρ. 7: Δεδομένης της συμμετοχής διεθνών οικονομικών φορέων, επενδυτών και χρηματοδοτών σε Συμβάσεις Παραχώρησης, προτείνουμε, τουλάχιστον σε διαγωνισμούς για Συμβάσεις Παραχώρησης μεγάλης αξίας, μαζί με τα ελληνικά κείμενα των Εγγράφων της Σύμβασης Παραχώρησης να δίδεται στους διαγωνιζομένους και (έστω ανεπίσημη) μετάφραση στα Αγγλικά (με το ελληνικό κείμενο να υπερισχύει).	Προβλέπεται ήδη η προαιρετική σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης και σε άλλες γλώσσες, πλην της ελληνικής.
Άρθρο 38	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 38 παρ. 5(γ): Προτείνουμε στα παρεπόμενα σύμφωνα να μην συμπεριλαμβάνονται οι υπεργολάβοι των υπεργολάβων (δεδομένου ότι δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση αλλά ευχέρεια σύμφωνα με το αρ. 42 παρ. 3 της Οδηγίας). Σε πολλές περιπτώσεις, οι υπεργολάβοι των υπεργολάβων είναι πολύ μικροί και με περιορισμένο αντικείμενο.	Για λόγους διαφάνειας και δημοσίου συμφέροντος διατηρείται η διάταξη ως έχει.
Άρθρο 39	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
γ) Η παράγραφος 1 του άρθρου 39 «Τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις – (άρθρο 36 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)» να συμπληρωθεί/διαμορφωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά): «1. Στα Έγγραφα της Σύμβασης Παραχώρησης περιλαμβάνονται οι τεχνικές και οι λειτουργικές απαιτήσεις και καθορίζονται τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα και/ή οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της Σύμβασης Παραχώρησης. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν επίσης να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία κατασκευής ή των ζητούμενων έργων ή παροχής των ζητούμενων υπηρεσιών	Ενσωματώθηκε

υπό τον όρο ότι συνδέονται με το αντικείμενο της Σύμβασης Παραχώρησης και είναι ανάλογα της αξίας και των σκοπών της σύμβασης. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν επί παραδείγματι να περιλαμβάνουν τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα περιβαλλοντικών και κλιματικών επιδόσεων καθώς και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, τις επιδόσεις, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, καθώς και οδηγίες για τους χρήστες. Ο σχεδιασμός για όλες τις χρήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρία) θα περιλαμβάνεται στις τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις κάθε έργου και/ή υπηρεσίας [...]», δεδομένου ότι: -ο εσφαλμένος όρος «άτομα με ειδικές ανάγκες» πρέπει να αντικατασταθεί από τον ορθό «άτομα με αναπηρία», βάσει της παρ.6 του άρθρου 21 του Συντάγματος της χώρας. -βάσει της παρ. 1 του άρθρου 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ «σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ», οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. -βάσει της παρ.1 του άρθρου 60 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ «σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ», οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει επίσης να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.	
Άρθρο 40	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 40 παρ. 6: Αναγνωρίζουμε ότι η παρ. 6	Το άρθρο 40 παρ. 6 δεν εμποδίζει την περιλήψη των σχετικών προβλέψεων, από

αποτυπώνει επακριβώς την αντίστοιχη διάταξη της Οδηγίας. Θεωρούμε όμως ότι η Αναθέτουσα Αρχή θα πρέπει να ορίζει στα τεύχη του διαγωνισμού το χρόνο και τους όρους υπό τους οποίους θα διενεργείται η διαπραγμάτευση ώστε να διασφαλίζονται οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων.	πλευράς της αναθέτουσας αρχής, αντιθέτως ευνοεί την, κατά περίπτωση, πρόβλεψη των σχετικών όρων, αναλόγως της υπό διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης (αντικείμενο, ύψος αυτής, κλπ).
Άρθρο 41	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
41 παρ. 7 και 8 Επιλογή και ποιοτική αξιολόγηση των Υποψηφίων (α) Να διαγραφεί το τελευταίο εδάφιο της περ. θ της παρ. 7 που ορίζει ότι ο αποκλεισμός του Οικονομικού φορέα είναι υποχρεωτικός εφόσον συντρέχει στο πρόσωπο του λόγος αποκλεισμού των περ. ε, ζ και η, δηλ. στις περιπτώσεις όπου: i) η αναθέτουσα αρχή διαθέτει εύλογες ενδείξεις ότι ο Οικονομικός Φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους Οικονομικούς φορείς με στόχο την στρέβλωση του ανταγωνισμού (περ. ε), ii) κριθεί ένοχος ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή πληροφοριών προς την αναθέτουσα αρχή που αφορούν την εξακρίβωση λόγων αποκλεισμού (περ. ζ) iii) αν ο Οικονομικός Φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο της διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής κλπ (περ. η), σύμφωνα με το άρθρο 38 της Οδηγίας η οποία θεσπίζει ως προς τις παραπάνω καταστάσεις, ευχέρεια και όχι υποχρέωση αποκλεισμού. (β) Να διαγραφεί αντιστοίχως στην παρ. 8, η περ. β που περιλαμβάνει μεταξύ των λόγων υποχρεωτικού αποκλεισμού τις περ. ε, ζ και η. (γ) Να τροποποιηθεί η περ. γ της παρ. 8 ώστε να περιλάβει στις καταστάσεις που αποτελούν λόγο αποκλεισμού εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στα Τεύχη Διαγωνισμού, και τις παραπάνω περιπτώσεις ε, ζ και η.	Ενσωματώθηκε
Άρθρο 41	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
"...σημαντικές ή επαναλαμβανόμενες ελλείψεις", "...ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις". Πώς στοιχειοθετούνται? Διαφαίνεται διακριτική ευχέρεια στην	Οι «σημαντικές ή επαναλαμβανόμενες ελλείψεις» που οδήγησαν σε καταγγελία προηγούμενων συμβάσεων, υποχρέωση για αποζημίωση ένεκα

Πολιτεία να αποκλείει τη συμμετοχή κατά το δοκούν.	αντισυμβατικής συμπεριφοράς κοκ, δεν μπορούν να θεωρηθούν αόριστες ούτε δια αυτών δίνεται στις αναθέτουσες αρχές, λειτουργώντας αυθαίρετα, να αποκλείουν ενδιαφερόμενους κατά το δοκούν.
Άρθρο 43	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
43 Ερωτηματολόγιο Ποιοτικής Επιλογής Να προβλεφθεί στο Σ/Ν ότι το εν λόγω Ερωτηματολόγιο θα τίθεται υπόψη όλων των διαγωνιζομένων και να ορισθεί η διοικητική και η δικαστική διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί για την υποβολή αντιρρήσεων από τους υποψηφίους ως προς την ακρίβεια των δηλώσεων αυτών, προκειμένου να προληφθεί ο κίνδυνος να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας έως και την κατακύρωση των αποτελεσμάτων αυτής υποψήφιοι που έπρεπε να έχει ήδη αποκλεισθεί και η συμμετοχή των οποίων ουσιαστικά νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού των διαγωνιζομένων.	Όλα τα τεύχη του διαγωνισμού τίθενται υπόψη των ενδιαφερομένων και από την υποχρέωση αυτή δεν εξαιρείται το Ερωτηματολόγιο Ποιοτικής Επιλογής, συνεπώς, δεν χρήζει ιδιαίτερης μνείας η αναφορά ειδικά σε αυτό. Ομοίως, για την προσβολή των τευχών του διαγωνισμού και των επιμέρους στοιχείων αυτών, ισχύουν οι γενικές διατάξεις, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο.
Άρθρο 45	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 45 παρ. 3 και 4: Η παράγραφος 3 του αρ. 45 του Νομοσχεδίου αποτυπώνει την ελάχιστη προθεσμία που προβλέπει η Οδηγία 2014/23/ΕΕ για την παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής / προσφορών, ήτοι 30 ημέρες. Θεωρούμε ότι η εν λόγω προθεσμία είναι υπερβολικά σύντομη και συνεπώς μη ρεαλιστική προκειμένου να ετοιμαστεί μία προσφορά σε διαγωνισμό παραχώρησης έργων / υπηρεσιών, δεδομένου ότι συνήθως πρόκειται για σύνθετα έργα με πολλές παραμέτρους. Προτείνουμε η προθεσμία για την παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής / προσφορών να οριστεί στις 90 ημέρες. Για τους ίδιους λόγους, προτείνουμε η προθεσμία που προβλέπεται στην παράγραφο 4 να οριστεί στις 60 ημέρες	Ο νόμος θέτει τα ελάχιστα χρονικά όρια, επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές, αναλόγως με το είδος και την περιπλοκότητα της σύμβασης, να ορίσουν ευρύτερα χρονικά πλαίσια, τόσο στην παρ. 3 όσο και στην παρ. 4 του υπόψη άρθρου.
Άρθρο 47	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, όταν η Αναθέτουσα Αρχή ή ο Αναθέτων	Η κρίση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα για τυχόν υποβολή

Φορέας λαμβάνουν προσφορά η οποία προτείνει καινοτόμους λύσεις... να τροποποιήσει τη σειρά προτεραιότητας των κριτηρίων ανάθεσης προκειμένου να ληφθεί υπόψη η καινοτόμος λύση. Κατά αυτόν τον τρόπο δίνεται η διακριτική ευχέρεια στην Πολιτεία να τροποποιεί τη βαθμολογία του Διαγωνιζόμενου και, πιθανώς, τον Επιλεχθέντα.	καινοτόμου λύσης δεν είναι ανέλεγκτη, τελεί δε υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1. Επιπλέον, στην περίπτωση που αλλάξει η σειρά των κριτηρίων, ένεκα της υποβολής προσφοράς, την οποία έκρινε ως καινοτόμο, ενημερώνονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι και τους τίθεται νέα προθεσμία, για την υποβολή προσφορών. Σε κάθε περίπτωση, η εν λόγω κρίση για καινοτόμο λύση, δεν επηρεάζει τη σειρά βαθμολόγησης και δεν καθορίζει τον επιλεχθέντα.
Άρθρο 47	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 47 παρ. 3: Σε περίπτωση κατά την οποία η Αναθέτουσα Αρχή επιλέξει να τροποποιήσει τη σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων ανάθεσης προκειμένου να ληφθεί υπόψη καινοτόμος λύση και συνεπώς να εκπονήσει νέα πρόσκληση υποβολής προσφορών, τότε η προθεσμία που θα ορίσει για τη νέα υποβολή προσφορών θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 90 μέρες (βλ. σχόλιο στο αρ. 45 παρ. 3) ή μεγαλύτερη, ώστε να παρέχεται εύλογος χρόνος στους προσφέροντες για την ετοιμασία της προσφοράς τους ώστε να διασφαλίζονται συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού.	Ο νόμος θέτει τα ελάχιστα χρονικά όρια, επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές, αναλόγως με το είδος και την περιπλοκότητα της σύμβασης, να ορίσουν ευρύτερα χρονικά πλαίσια, από τα οριζόμενα στο νόμο.
Άρθρο 48	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 48 παρ. 1 εδάφιο (δ): Σημειώνεται ότι η εκπόνηση προσφοράς σε διαγωνισμούς ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης συνήθως συνεπάγεται πολύ υψηλό κόστος για τους διαγωνιζόμενους, (τεχνικοί, νομικοί, χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δανειστών κλπ), καθώς επίσης απαιτεί την συνεισφορά χρόνου και προσπάθειας. Συνεπώς, οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει να ματαιώνουν τις διαδικασίες ανάθεσης μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς, σαφείς και αντικειμενικούς λόγους. Ως εκ τούτου προτείνουμε τη διαγραφή του εδαφίου (δ), καθότι δεν είναι εύλογο η Αναθέτουσα Αρχή / ο Αναθέτων Φορέας να μπορεί να ματαιώσει το	Στο παρόν άρθρο προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου, της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος αλλά και της προστασίας των συμφερόντων των προσφερόντων/ υποψηφίων από καταχρηστικές μεθοδεύσεις της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και την άνευ αιτιολογίας ματαίωση μίας διαδικασίας ανάθεσης, παρέχεται αποκλειστική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες δύναται να λάβει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής / φορέα.

διαγωνισμό επειδή απλά «η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την Αναθέτουσα Αρχή ή τον Αναθέτοντα Φορέα», χωρίς δηλαδή αντικειμενική και προφανή αιτία.	
Άρθρο 50	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
ε) Τα εδάφια ιγ) και κστ) της παραγράφου 2 του άρθρου 50 «Συμβατικά Τεύχη» να συμπληρωθεί/διαμορφωθεί ως ακολούθως (βλ. με έντονη γραμματοσειρά): «[...] ιγ) Ο τρόπος λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της Σύμβασης Παραχώρησης και οι υποχρεώσεις του Παραχωρησιούχου για την προσαρμογή της μεθόδου παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, προς τον σκοπό της διασφάλισης υψηλού επιπέδου ποιότητας, ασφάλειας και οικονομικής προσιτότητας, ίσης μεταχείρισης και της προώθησης της αδιάλειπτης και καθολικής πρόσβασης και των δικαιωμάτων των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών με αναπηρία, στις παρεχόμενες υπηρεσίες [...] κστ) Οι απαιτήσεις υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και χρηστών του έργου ή της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών με αναπηρία».	Ενσωματώθηκε
Άρθρο 51	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Ο Παραχωρησιούχος, φέρει την ευθύνη και τον κίνδυνο της χρηματοδότησης... Ευθύνη, ναι. Τον κίνδυνο? Καμία πρόβλεψη για Ανωτέρα Βία (ForceMajeure)? Βλέπε και Σχόλιο_2.	Ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στο σχόλιο του άρθρου 2.
Άρθρο 52	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
52 Υπεργολαβία Αντικατάσταση στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του όρου «βασικός» παραχωρησιούχος με τον όρο «κύριος Παραχωρησιούχος» ως αναφέρεται στο αντίστοιχο άρθρο 42 της Οδηγίας	Ενσωματώθηκε

Άρθρο 54	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η φράση "...κάθε συνδρομή που κρίνεται αναγκαία..." θα έπρεπε να αντικατασταθεί από την φράση "...κάθε νόμιμο μέσο, ένδικο ή μη..." εφόσον τα Έσοδα του Παραχωρησιούχου υπάγονται στον Κ.Ε.Δ.Ε.	Η επιλεγείσα διατύπωση, δεν καταλαμβάνει μόνο τις περιπτώσεις καθυστερήσεων με υπαιτιότητα κάποιου φορέα, αλλά την προσπάθεια για την από κοινού, μεταξύ των εμπλεκόμενων, λήψη όλων των ενεργειών, προκειμένου για την πληρωμή του παραχωρησιούχου και την υπερπήδηση ακόμη και αντικειμενικών δυσκολιών.
Άρθρο 58	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Η αναφορά της ΕΑΑΔΗΣΥ και του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις περιπτώσεις που διαπιστωθούν παραβιάσεις, όπως απάτη, διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων και άλλες παρατυπίες ή συστημικά προβλήματα είναι αυτονόητη και επιβεβλημένη. Η πρόβλεψη του νόμου για την πιθανή προσφυγή των ανωτέρω οργάνων σε επτά φορείς δεν επιφέρει μεγαλύτερη διασφάλιση για την λειτουργία του ελεγκτικού μηχανισμού και δεν γίνεται κατανοητή η επίκλησή τους. Τα ανωτέρω όργανα έχουν την εμπιστοσύνη της Πολιτείας να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες, αναφορές και λοιπές δράσεις προς τους φορείς που επιβάλλεται να απευθυνθούν ακόμη και αν αυτοί οι φορείς είναι εκτός του καταλόγου που προαναφέρθηκε. Προτείνεται να απαλειφθεί το τμήμα που αφορά στην αναλυτική αναφορά των φορέων που ενδέχεται να προσφεύγουν οι φορείς ελέγχου.	Η αναφορά των φορέων δεν δημιουργεί προβλήματα, αντιθέτως, εντείνει το αίσθημα ασφάλειας και επισφραγίζει με emphaticό τρόπο τις επιταγές του άρθρου της κοινοτικής οδηγίας που ενσωματώνει.
Άρθρο 58	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Προκειμένου να μην δημιουργούνται προβλήματα ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους για τα θεσμοθετημένα δημοσιονομικά ελεγκτικά υπηρεσιακά όργανα κυρίως της Αναθέτουσας Αρχής ή του Αναθέτοντος Φορέα, προτείνεται η προσθήκη παραγράφου στο παρόν άρθρο όπου να αναφέρεται: «Εκτός των οργάνων των παραγράφων 2 και 3 που εποπτεύουν τις	Με τη διάταξη αυτή επιδιώκεται ο έλεγχος νομιμότητας, όπως προβλέπεται στο Ν.4013/2011, αναφορικά με τη σύννομη τήρηση των κανόνων ανάθεσης. Τυχόν άλλα εποπτικά όργανα ή ελεγκτικά μέσα που επιλέξει η αναθέτουσα αρχή ή φορέας δεν απαγορεύονται και εναπόκειται στην ίδια την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα με τις κείμενες διατάξεις τους να ορίσουν.

περιπτώσεις πλημμελούς εφαρμογής των κανόνων ανάθεσης των Συμβάσεων Παραχώρησης του παρόντος νόμου που υπάγονται στο πεδίο της ελεγκτικής τους αρμοδιότητας, η Αναθέτουσα Αρχή ή Αναθέτων Φορέας διατηρεί το δικαίωμα να ορίζει ως εποπτικά και ελεγκτικά όργανα στο στάδιο της εκτέλεσης της Σύμβασης Παραχώρησης, συλλογικά όργανα ή/και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της Αναθέτουσας Αρχής ή του Αναθέτοντος Φορέα, που ορίζονται με απόφασή της/του. Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών της Αναθέτουσας Αρχής ή του Αναθέτοντος Φορέα ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Ενδεικτικά, τα όργανα αυτά μπορούν να εποπτεύουν, να ελέγχουν κανονιστικά και να εισηγούνται επί όλων των θεμάτων που εκπονούνται κατά τη διάρκεια της Σύμβασης Παραχώρησης, επί της παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης, προβαίνοντας, σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικειμένου της σύμβασης, να παρακολουθούν και ελέγχουν την προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων που περιλαμβάνονται στα Συμβατικά Τεύχη και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Παραχωρησιούχου και να εισηγούνται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων».	
Άρθρο 66	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Να προβλεφθεί η ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ και μάλιστα διεθνής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.2753/1999 ως ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ τρόπος δικαστικής επίλυσης της διαφοράς στις Συμβάσεις παραχώρησης, η εκτιμώμενη αξία των οποίων είναι ίση ή ανώτερη από τα κατώτερα όρια του άρθρου 8 της Οδηγίας (που σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 5 186 000 EUR). Για τις λοιπές περιπτώσεις, κάτω από το κατώφλι της Οδηγίας, θα πρέπει να οριστούν ως αρμόδια δικαστήρια τα διοικητικά για το ενιαίο της κρίσης και προς αποφυγή διχογνωμιών που έχουν ανακύψει έως σήμερα από ανάλογες	Επιλέχθηκε η διατήρηση τόσο της δυνατότητας δικαστικής επίλυσης διαφορών όσο και της υπαγωγής στη διαιτησία, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα επιλογής, μεταξύ αυτών. Ο ορισμός μόνο των διοικητικών δικαστηρίων ως καθ' ύλην αρμόδιων, για την επίλυση διαφορών από συμβάσεις παραχώρησης, εξαρτάται από τα διάδικα μέρη και δεν μπορεί να καθορισθεί εκ των προτέρων, καθώς, αυτή η παρέκταση της καθ' ύλην αρμοδιότητας δεν είναι αποδεκτή από την ελληνική έννομη τάξη, αν, για παράδειγμα, η αναθέτουσα αρχή

περιπτώσεις υποθέσεων σε δημόσια έργα.	είναι ΝΠΙΔ.
Άρθρο 67	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
67 παρ 5 Δεν θεωρούμε ότι πρέπει να τύχουν εφαρμογής οι εν λόγω κανόνες για τις εν λόγω διαφορές που αφορούν ζητήματα επενδυτικών διαφορών	Η εν λόγω πρόβλεψη εισάγεται με γνώμονα την καλύτερη προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και την εξασφάλιση κανόνων διαφάνειας στην επίλυση των διαφωνιών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.
Άρθρο 67	
Προτεινόμενο Σχόλιο	Εισήγηση
Αρ. 67: Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά η δυνατότητα των Αναθετουσών Αρχών να περιλαμβάνουν στις Συμβάσεις Παραχώρησης ρήτρες διεθνούς διαιτησίας (ICC, UNCITRAL ή άλλης). Αυτό αποτελεί πάγια απαίτηση των διεθνών εταιρών, διεθνών επενδυτών και διεθνών χρηματοδοτών.	Το πνεύμα του νόμου είναι να τεθεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, εντός του οποίου θα μπορούν να ρυθμίζονται τα επιμέρους θέματα και με την συμφωνία των μερών ή την πρωτοβουλία των αναθετουσών αρχών, συνεπώς, δεν κρίνεται σκόπιμη η εν λόγω ρητή πρόβλεψη.